

Monmouthshire Countryside Cefn Gwlad Sir Fynwy

monmouthshire
sir fynwy

**Cylchlythyr ar gyfer Gwirfoddolwyr a Chyfeillion Gwasanaeth Cefn Gwlad Sir Fynwy
Rhifyn 29 Hydref 2016**

Croeso

Gobeithio i chi gael haf da, a'ch bod wedi cael cyfle i fwynhau ychydig amser yn yr **Eisteddfod Genedlaethol** a gynhaliwyd yma yn y sir ar Ddolydd y Castell. Maen nhw'n rhagweld hydref lliwgar, ac mae llawer o gyfleoedd i gerdded a mwynhau yn Sir Fynwy, gan gynnwys **Gŵyl Gerdded MonDean**, ein **rhaglen o deithiau tywys** a **Grŵp Cerdded newydd Gofal Llwybrau**. Mae manylion am y rhain isod.

Os oes gennych sylwadau neu gwestiynau neu os hoffech gyfrannu at gylchlythyrau'r dyfodol, cysylltwch os gwelwch yn dda â Morag Sinton, Cydlynnydd Gwirfoddolwyr Cefn Gwlad ar 01633 644663 neu moragsinton@monmouthshire.gov.uk

Grŵp Cerdded newydd Gofal Llwybrau

Rydw i wedi dechrau grŵp cerdded gofal llwybrau er mwyn darparu cyfleoedd i wirfoddolwyr weithio gyda'i gilydd, cymdeithasu a rhannu gwybodaeth, yn ogystal â sicrhau bod mwy o lwybrau a hyrwyddir yn cael eu gwirio a'u cynnal.

I gychwyn, mae'r teithiau cerdded yn digwydd unwaith y pythefnos ar ddydd Mercher, ac wedi'u hanelu at wirfoddolwyr gofal llwybrau.

Roedd chwech ohonom ar y daith gyntaf, llwybr cylchol pum milltir Llys Llanddingad. Roeddem yn gallu torri llawer o'r planhigion yn ôl, amnewid cyfeirbwyntiau a manteisio ar yr holl fwyar duon aeddfed. Roedd yr ail daith 'Yng Nghysgod Meindwr Teilo Sant', taflen a gynhyrchwyd fel rhan o brosiect Cerdded gydag Offa i hyrwyddo teithiau cerdded cylchol o Lwybr Clawdd Offa. Yn ogystal â'r tasgau gofal llwybrau arferol, fe arolygom dwy bompren a mwynhau cinio ar risiau eglwys Teilo Sant yn Llandeilo Gresynni.

Os oes diddordeb gennych mewn Grŵp Cerdded Gofal Llwybrau, rhowch wybod i mi (Morag). Bydd ein taith gerdded nesaf ar ddydd Merched y 12fed o Hydref ar Daith Dyffryn Gwy o Gas-gwent i Bwll Brochfael.

Gofal Llwybrau

Gwiriad Gofal Llwybrau yr Hydref

Ymhlith y tasgau i ganolbwyntio arnynt wrth ofalu am y llwybrau ym mis Med a Hydref mae:

- cael gwared ar unrhyw bridd, dail ac ati o'r grisiau a'r bont
- sicrhau bod dim mieri ac ati ar y camfeydd nac unrhyw ddodrefn arall y llwybrau

Gwiriad Gofal Llwybrau yr Haf

Diolch i'r holl wirfoddolwyr a gynhaliodd wiriadau ar y llwybrau ym mis Mehefin a Gorffennaf. Fe dreuliodd gwirfoddolwyr 176 awr yn gofalu am 36 llwybr, ymdrech wych sy'n helpu i gadw'r llwybrau ar agor ac mewn cyflwr da.

Grwpiau Gofal Llwybrau

Dyma Brian Mahony o'r grŵp llwybrau yn **y Narth** yn ysgrifennu:

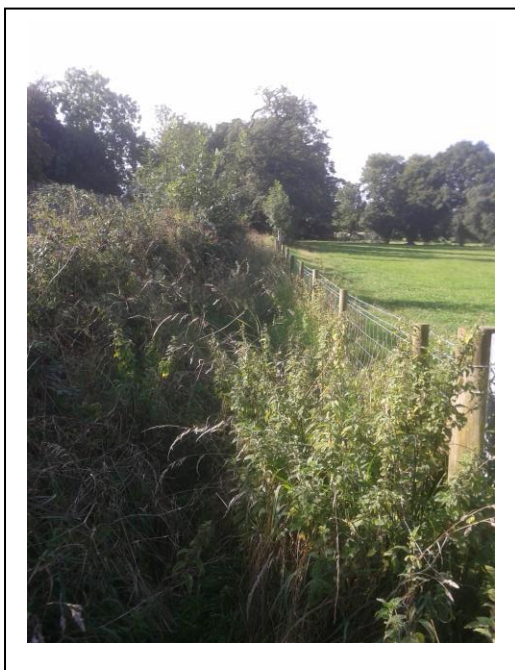
Yn ychwanegol at y 4 gwirfoddolwr a weithiodd ar yr arolygon, mae bellach gennym 5 gwirfoddolwr arall sydd wedi cymryd rhan yn niwrnodau gwaith gyda'r Tîm Cefn Gwlad. Rydym wedi clirio 150 metr o lwybrau atyniadol ledled gwaelod cwm Manor Brook a oedd wedi bod yn anhramwyadwy am ryw drideg mlynedd a gosod 24 postyn cyfeirbwynt newydd neu eu hamnewid ledled y pentref. Rydym hefyd wedi gwneud ychydig o waith clirio ysgafn, gan glirio cyfeirbwyntiau a chamfeydd cyfredol wrth i ni gerdded.

Mae'r gwirfoddolwyr i gyd wedi mwynhau ac yn hapus i helpu eto!

Rydym nawr yn cynllunio ein taith gerdded gyntaf yn y pentref ym mis Hydref.

Mae grŵp o aelodau **Croeso i Gerddwyr Cas-gwent** bellach yn mynd allan yn rheolaidd bob dydd Iau i lwybrau gofal llwybrau yn eu hardal. Mae'r lluniau isod yn dangos llwybr ar daith gerdded glchol Mathern Wyelands cyn ac ar ôl ei chlirio ar ddechrau mis Medi.

tread lightly!

Ym mis Gorffennaf fe dreuliodd gwirfoddolwyr LaneCare lleol Treadlightly fore ar lwybr gofal llwybrau 26 (Llanwytherin i Langatwg

Lingoed) ar ran o ffordd wledig ddi-ddosbarth sy'n gallu dod yn anhrwymadwy oherwydd y dŵr a'r mwd. Fe roddon nhw 3 tunnell o gerrig ar arwyneb y ffordd a gwneud gwelliannau i'r draeniad. Bydd angen mwy o waith ond dylai hyn ei wneud yn haws i ddefnyddio'r llwybr yn ystod y gaeaf.

Mudiad gwirfoddol yw Treadlightly gyda'r nod o amddiffyn cyfleoedd mynediad hamddenol modurol trwy addysg, partneriaeth a mentrau cadwraeth. Yn Sir Fynwy, mae Treadlightly yn gweithio gydag adran Briffyrdd y Cyngor i ddatblygu prosiect 'Gofal Lonydd' i weithio ar rai o ffyrdd gwledig di-ddosbarth y Cyngor yn yr un modd ag y mae Gofal Llwybrau yn gwneud ar hawliau tramwy cyhoeddus.

Rydym yn gobeithio clywed mwy gan John Askew, cynrychiolydd lleol Treadlightly, mewn rhifyn yn y dyfodol.

Eisteddfod Genedlaethol 2016

Fe welwyd trawsnewidiad sylweddol yn Nolydd y Castell er mwyn cynnal yr Eisteddfod Genedlaethol ym mis Awst. Yn llawn pebyll, pafiliynau a stondinau, fe groesawyd miloedd o bobl i'r Maes yn ystod yr wythnos, a oedd yn sych gan fwyaf.

Cafwyd gymorth gan Wirfoddolwyr Cefn Gwlad i osod arwyddion a gynhyrchwyd gan y warden ymddeoledig Denis Manning i'w defnyddio o amgylch stondin Cyngor Sir Fynwy. Roedd Ffrindiau Dolydd y Castell yno ac yn arddangos y Faner Werdd a gyflwynwyd iddynt mewn seremoni yn ystod yr wythnos. Roedd y Gwasanaeth Cefn Gwlad, gyda chymorth gwirfoddolwyr, yn cynnig helfeydd trysor, dipio mewn pyllau a theithiau tyws o'r Gwyddonle. Roedd yn gyfle gwych i ddefnyddio ein Cymraeg a chymryd balchder yn ein hardal.

Mae holl olion yr Eisteddfod bellach wedi cael eu cymryd o Ddolydd y Castell felly nawr mae angen gadael ychydig o amser i ganiatáu i'r gwair dyfu yn ôl, i ardaloedd cywasgedig adfer er mwyn i'r gwartheg allu dychwelyd i bori'r dolydd.

Amserlenni Gwirfoddolwyr

Cofiwch anfon gofnod o unrhyw oriau a dreuliodd yn gwirfoddoli ym mis Gorffennaf, Awst a Medi cyn gynted â phosib. Mae oriau gwirfoddolwyr yn dangos y gefnogaeth enfawr rydym yn ei derbyn gan wirfoddolwyr ac yn ein helpu i barhau ein cefnogaeth i wirfoddolwyr.

Mae Gŵyl Gerdded MonDean eleni yn rhedeg o ddydd Sadwrn y 1af i ddydd Sul y 9fed o Hydref. Bydd arweinwyr teithiau cerdded profiadol yn eich helpu i archwilio corneli cudd yn ogystal ag ardaloedd hoffus o Ddyffryn Gwy, Sir Fynwy a Fforest y Ddena. Mae'r rhaglen yn cynnwys: crwydrau yn amrywio o 3 i 7 neu 8 milltir; heiciau hirach hyd at 12 milltir; taith gerdded ac mewn canŵ o Drefynwy i Redbrook ac yn ôl; nifer o gopaon y Mynyddoedd Duon ar daith gerdded 20+ milltir; taith gerdded y 3 Castell; hanes a bywyd gwyllt yn Fforest y Ddena; a cherdded ar hyd yr hen reilffordd o Gas-gwent i Drefynwy.

Am ragor o wybodaeth ac i fwcio tocynnau, ewch i www.walkinginmonmouthshire.org

Teithiau Tywys

Mae'r Gwasanaeth Cefn Gwlad yn trefnu rhaglen o deithiau cerdded a gynhelir fel arfer ar ddydd Sadwrn cyntaf a thrydydd dydd Sul pob mis. Mae arweinwyr y teithiau cerdded yn wirfoddolwyr cefn gwlad, sy'n dod â'u harbenigedd a'u gwybodaeth leol. I gael mwy o wybodaeth cysylltwch â Mark Langley, Prif Warden Cefn Gwlad, 01291 691237 os gwelwch yn dda.

Sunday 23rd October 2016

Dydd Sul 23ain o Hydref 2016

Brynbuga i Gefn Ila ar gyfer Diwrnod yr Afal

Taith yno 11.00am (Tua 1 awr), 1.5 milltir (2.5 km)

Taith yn ôl 2.00pm (Tua 3/4 awr), 1.25 milltir (2 km)

Ymunwch â'r Warden Cefn Gwlad Mark Langley am daith gerdded o Frynbuga i ddigwyddiad Diwrnod yr Afal Coed Cadw yng Nghefn Ila. Treuliwch 2 awr yn y digwyddiad cyn cerdded yn ôl i Frynbuga (neu gallwch ddal bws mini os oes well gennyhch). Ambell gamfa ac 1 llethr serth. Caniateir cŵn ar denyddau byr.

Cwrdd wrth y fynedfa i Amgueddfa Bywyd Gwledig Brynbuga ([SO 375 007](http://SO375007)). Cod post NP15 1AU.

Dydd Sadwrn y 5ed o Dachwedd 2016

Ysgyryd Fach

10.30am (Tua 2 awr), 3.5 milltir (5.7km)

Taith gerdded o'r Fenni i gopa Ysgyryd Fach am olygfeydd syfrdanol.

10 camfa, esgyniad a disgyniad serth. Dyma un o'r teithiau cerdded a hyrwyddir gan Wasanaeth Cefn Gwlad Sir Fynwy.

Cwrdd ym Maes Parcio Gorsaf Fysiau y Fenni, wrth y peiriant Talu ac Arddangos ([SO 301 140](http://SO301140)) cod post NP7 5HF.

Dydd Sul yr 20fed o Dachwedd 2016

Taith Gylchol Llanddingad i Kingswood

10.30am (Tua 3 awr) 5 milltir (8km)

Taith gerdded heibio Eglwys Sant Dingat, Kingswood a Llwybr Cenedlaethol Clawdd Offa, gan fynd heibio dau dwmpath cestyll a Threowen, unwaith y tŷ uchaf yn Sir Fynwy. Ambell gamfa ac 1 llethr serth. Dewch â phegyn cinio a diod.

Mae pentref Llanddingad i ffwrdd o'r hen ffordd o Raglan i Drefynwy, 3.5 milltir i'r gorllewin o Drefynwy. Gallwch barcio yn y maes parcio gyferbyn i neuadd y pentref ([SO 458 101](#)). Cod post NP25 4BE.

Dydd Sadwrn y 3ydd o Ragfyr 2016

Golygfeydd gwych, hen ogof ac afon brydferth

10.30am (Tua 6 awr) 10.5 milltir (17km)

Esgyniad serth i'r Cymin, cerdded trwy goetir i'r Suckstone a'r Near Harkening Rock, cyn dychwelyd i Ogof y Brenin Arthur a glannau'r Afon Gwy. 2 lethr serth iawn, 2 lethr arall ac ambell gamfa. Dewch â phegyn cinio a diod.

Cwrdd y tu allan i Ganolfan Hamdden Trefynwy ([SO 513 131](#)). Cod post NP25 3YT.

Dydd Sul y 18fed o Ragfyr 2016

Llanofar ac Allan!

10.30am (Tua 4.5 awr) 7.5 milltir (12.km)

Taith gerdded gylchol ym Mharc Llanofar, godreion Bannau Brycheiniog, tŷ tafarn the Goose and Cuckoo a rhan o Gamlas Mynwy ac Aberhonddu. Dewch â phegyn cinio a diod. Nifer o lethrau serth a 32 camfa. Dyma un o'r teithiau cerdded a hyrwyddir gan Wasanaeth Cefn Gwlad Sir Fynwy.

Cwrdd wrth y man parcio mawr ar ochr dwyreiniol yr A4042 rhwng Llanelen a Llanofar (([SO 306 097](#))). Cod post NP7 9EB.

Gwefannau a'r Rhyngrwyd

Mae rhai ffurflenni ar gyfer gwirfoddolwyr (hawlio treuliau, dalen amser, ffurflen arolwg Gofal Llwybr) ar gael i'w lawrlwytho'n uniongyrchol o wefan Cyngor Sir Fynwy [yma](#).

Gallwch hefyd weld copi gwaith o'n map diffiniol o hawliau tramwy cyhoeddus yn <http://access.monmouthshire.gov.uk>, lawrlwytho tudalennau i'w hargraffu a rhoi adroddiad am unrhyw broblemau a welwch.

Mae gwybodaeth a dogfennau hefyd ar gael o wefan Cefn Gwlad Sir Fynwy ar hyn o bryd - <http://www.monmouthshirecountryside.wordpress.com>. Caiff llawer o gynnwys y safle ei symud i wefan Ymweld â Sir Fynwy www.visitmonmouthshire.com yn y dyfodol agos.

Manylion Cyswllt

Gwsanaeth Cefn Gwlad
Cyngor Sir Fynwy
Blwch Swyddfa'r Post 106
Cil-y-coed
Sir Fynwy
NP26 9AN

01633 644850

countryside@monmouthshire.gov.uk

Morag Sinton

Cydlynnydd Gwirfoddolwyr

01633 644663

moragsinton@monmouthshire.gov.uk